

בית המשפט לענייני משפחה באשדוד

תלה"מ 57199-05-18 האב נ' האב (מזונות)
תלה"מ 38637-11-18 האב נ' האב (דמי שימוש)
תלה"מ 38610-11-18 האב נ' האב (רכוש)

לפני כב' השופטת ענת אלפסי, סגנית הנשיא

התובעת / הנתבעת	האב
הנתבע / התובע	האב

פסק דין

עניינו של פסק דין זה בשלושה הליכים ביחס למשפחה בת שלוש נפשות, תביעה בעניין הרכוש המשותף, תביעה לדמי שימוש ראויים ותביעת למזונות קטין, עליהן לא חל דין אישי כלשהוא.

רקע והליכים:

1. הצדדים נישאו ביום 15/11/08 בנישואין אזרחיים, כאשר לאשה בת מקשר קודם. ביום 21/4/21 נולד בנם המשותף. שני הצדדים עבדו והתגורר בדירה שנרשמה בבעלותם המשותפת. למרבה הצער, חייהם המשותפים נקלעו למשבר וביום 7/12/17 פתחה האשה בהליך יישוב סכסוך, אשר צלח.

2. ביום 26/5/18 הגישה האשה שתי תובענות: האחת לקבלת משמורת על הקטין (בתלה"מ 57229-05-18); והשניה לפסיקת מזונותיו (בתלה"מ 57199-05-18).

3. ביום 13/6/18 עתרה לקבלת הגנה כנגד האיש (ה"ט 311240-06-18), הליך בו הגיעו להסכמה לפיה האיש יעזוב הבית המשותף למשך 60 יום, תוך קביעת זמני שהות עם הקטין.

4. ביום 18/11/18 הגיש האיש שתי תביעות מטעמו: האחת לפירוק שיתוף (בתלה"מ 38610-11-18); והשניה לדמי שימוש ראויים (בתלה"מ 38637-11-18).

5. במאי 2018 עתרו במשותף להתרת נישואין וביום 18/11/18 נישואיהם הותרו בהסכמה.

6. בישיבת קדם המשפט מיום 10/2/19 הגיעו הצדדים להסכמה דיונית לפיה במסגרת התביעה לפירוק שיתוף יתבררו כלל ענייני הרכוש ללא צורך בהגשת תביעה נפרדת לאיזון משאבים. בתוך כך, הגיעו להסכמה בדבר מינוי שמאי מטעם בית המשפט לעניין הדירה ואף אקטואר להערכת שווי הנכסים שנצברו בתקופת החיים המשותפים ממועד הנישואין ועד מועד הקרע ביום 13/6/18, בו ניתן צו ההגנה ובו יצא האיש מן הבית.
- באשר להליך המזונות, נקבע כי האב יצא ידי חובת תשלום המזונות הזמניים בכך שיעביר תשלומי המשכנתא בגובה 3,200 ₪ לחודש ישירות לבנק למשכנתאות, כאשר מחצית הסכום משולם בגין חלקו בדירה ומחציתו בגין מזונות הקטין. לשון אחר, מדובר בסכום של 1,600 ₪ לחודש אותם שילם בגין מזונות הקטין.
7. בישיבת קדם המשפט מיום 22/12/19 ניתן תוקף של פסק דין להסכמת הצדדים לפיו משמורת הקטין תהא משותפת להוריו, תוך חלוקה שווה של זמני השהות.
- בהעדר הסכמה בענייני הרכוש והמזונות נקבע מועד לדיון הוכחות ולהגשת הרצאות פרטים. האב הגיש הרצאת פרטים ביום 26/5/20 והאם ביום 9/12/20.
8. ביום 10/12/20 התקיימה ישיבת הוכחות בה העידו הצדדים, האקטואר ואחיו של האיש. בהעדר הסכמה נקבע מועד להגשת סיכומים. סיכומי האם בעניין המזונות הוגשו ביום 21/2/21 וסיכומי האב ביום 24/3/21. סיכומי האיש בעניין הרכוש ודמי השימוש הוגשו ביום 26/1/21 וסיכומי האשה ביום 4/4/21.
9. להלן יתברר תחילה ענייני הרכוש ודמי השימוש. לאחר מכן יתברר עניין המזונות, אשר על מנת להכריע בו יש לברר תחילה את היקף הרכוש.

חלק א' – חלוקת הרכוש המשותף

עיקרי טענות האיש:

10. האיש טען כי יש לאפשר לו לרכוש חלקה של האשה בדירת המגורים המשותפת על יסוד חוות דעת השמאי, בקיזוז חובות משותפים, כפי שיפורט להלן.
11. האחד הוא חוב בגין שתי הלוואות:
הלוואה כלפי הבנק בגובה 30,000 ₪, כאשר יתרתה ביום 13/6/18 עמדה על 19,448 ₪.
והלוואה כלפי מעסיקו בגובה 70,000 ₪, אשר יתרתה ביום 13/6/18 עמדה על 55,269 ₪.
מחצית הלוואות אלה בצירוף הפרשי ההצמדה עומד על 37,363 ₪.

12. השני הוא חוב כלפי אחיו, ממנו לוה 48,000 ₪ במהלך החיים המשותפים. על מנת להשיב לו החוב פרע קרן השתלמות והעביר אליו 50,000 ₪. בסיכומיו ציין כי נוכח האמור איננו דורש עוד מן האשה להשיב את ההלוואה שנטל מאחיו (בשונה מהאמור בתצהיר הרכוש).
13. עוד טען כי במהלך השנים פרע את מלוא החזרי המשכנתא בגובה 3,200 ₪ לחודש במכפלה של 32 חודשים ובסה"כ 51,200 ₪, מהם 1,600 בגין חלקו בדירה. 1,600 ₪ נוספים שילם על חשבון מזונות הקטין, אך למעשה גם האשה צריכה היתה לשלם את חלקה ההוני במשכנתא בגובה 1,600 ₪ לחודש. בהליך המזונות טען כי הסכום בו יש לחייבו בגין מזונות הקטין נמוך יותר, ועל כן יש לקזז סכום זה מן הסכום שאותו יהיה עליו לשלם לאשה בגין חלקה בדירה.
14. באשר לזכויות שצבר במקום עבודתו בתקופת החיים המשותפים, מוכן להעביר מחצית הזכויות במועד גמילתו, ללא היוון וללא תוספות כלשהן.
15. עוד טוען כי מועד הקרע אינו ביום 13/6/18 כי אם קודם לכן. בהחלטה שניתנה בישיבת קדם המשפט נקבע כי מועד הקרע הוא מועד צו ההגנה, אך המועד הנכון הוא מועד פתיחת הליך יישוב הסכסוך ביום 7/12/17. בהקשר זה מציין כי מועד הפרדת חשבונות הבנק הוא מוקדם יותר, ואף מועד תחילת החיים המשותפים הלכה למעשה מאוחר למועד הנישואין, אך על עניין זה איננו עומד.

עיקרי טענות האשה

16. טענתה המרכזית של האשה היא כי את פירוק השיתוף ניתן לבצע בכפוף להערכת שמאי מעודכנת, הואיל וחלפו כשנתיים מאז ניתנה חוות הדעת.
17. באשר להלוואות כלפי הבנקים, טוענת כי אלה ניטלו מבלי להיוועץ בה, כאשר האיש לא הציג כל אסמכתא לגבי מקור נטילת ההלוואה ומצב החשבון כאשר ניטלה.
18. באשר להלוואה מהמעסיק בגובה 70,000 ₪, מציינת כי ניטלה בינואר 2017 מועד בו החלו יחסי הצדדים להידרדר כלשונה, אך אינה כופרת בה.
19. באשר להלוואה מאחיו של האיש, טוענת כי מדובר בתיאום גרסאות מוחלט, שכן בהרצאת הפרטים לא ציין דבר אודות הלוואה זו ואף על המסמכים שהציג לא ניתן להסתמך.

20. באשר למשיכת קרן ההשתלמות, טוענת כי האיש משך מהקופה המשותפת 60,000 ₪, אותם עליו להשיב לקופה הואיל ומדובר בכספים משותפים. אין מקום לקבל טענתו כי יש לקזז כספים אלה כנגד ההלוואה שקיבל מאחיו, אותה היא מכחישה.
21. באשר להחזרי המשכנתא, טוענת כי הואיל ומדובר בתשלומים ששולמו חלף דמי המזונות אין כל מקום להשבתם, ואין סיבה לכך שסכום המזונות שייפסק יהיה נמוך מהקיים.
22. באשר לזכויות ממקום העבודה, מסכימה לקבלת חלקה במועד גמילתה של כל זכות, אך טוענת כי זכאית גם למחציתה של פנסיית גישור, לאור עדות האקטואר לגבי אפשרות שכזו.
23. אשר למועד הקרע, טוענת כי אין כל מקום להרהר אחר ההחלטה שניתנה בעניין זה, בהעדר ערעור או כל השגה אחרת במסגרת ההליכים.

דיון והכרעה בעניין הרכוש:

24. כידוע, **חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג – 1973**, קובע עקרון של חלוקה שוויונית בין הצדדים בכל הנוגע לזכויות שצברו במהלך החיים המשותפים. עניין זה אינו שנוי במחלוקת בין הצדדים, אלא יישומו, כפי שיפורט להלן.
25. **באשר לדירת המגורים המשותפת**, על פי חוות דעת השמאי מיום 27.8.19 שוויה עומד על 1,265,000 ₪. יתרת המשכנתא לסילוק עמדתה בשעתו על 448,322 ₪.
- לאור הודעת האיש לפיה רצונו לרכוש חלקה של האשה בדירה ולאור הודעתה בישיבת ההוכחות לפיה היא עצמה אינה מעוניינת בכך, יש לאפשר הדבר.
- באשר לטענת האשה לפיה נדרשת לשם כך חוות דעת עדכנית, מדובר בטענה הוגנת ומידתית, אשר תאפשר סיום ההליך תוך פרק זמן קצר. במהלך הדיונים אמנם דרשה התמחרות לה יהיו שותפים בעלי הדין, אך ככל הנראה השכילה להבין כי מדובר בתהליך ארוך ויקר יותר.
26. **באשר להלוואה מהבנק** בגובה 30,000 ₪, יתרתה ביום 13.7.18 עמדה על 19,448 ₪, כפי שעולה מאישור הבנק המצורף כנספח 8 לתצהיר הרכוש של האיש. האיש לא נחקר בעניין זה בחקירתו הנגדית, ודי בכך כדי לקבל טענתו בעניין זה. משכך על האשה להשיב לו מחצית הסכום בגובה 9,724 ₪.

27. **באשר להלוואה מהמעסיק** בגובה 70,000 ₪ מינואר 2017, יתרתה ביום 13.7.18 עמדה על 55,269 ₪, כאמור בתלוש השכר המצורף כנספח 10 לתצהיר הרכוש. גם בעניין זה לא נחקר האיש בחקירתו הנגדית ולכן יש לקבל טענתו בעניין זה. לפיכך על האשה להשיב לו מחצית הלוואה זו בגובה 27,635 ₪.

28. **באשר להלוואה שנטל האיש מאחיו** בגובה 48,000 ₪, נמצא כי יש מקום לקבל טענה זו: מדובר בהלוואה אשר פורטה כבר בתצהיר הרכוש מטעם האיש, בה ציין כי נטל באוקטובר-נובמבר 2012 הלוואה מאחיו בסך 48,000 ₪ לצורך רכישת הדירה. ההלוואה נתקבלה בשמונה העברות בנקאיות בסך 6,000 ₪ כל אחת. להבטחת החזר ההלוואה חתם ביום 31/12/12 על מסמך הלוואה, כאשר האח דיווח על ההלוואה לרשויות המס גם בשנת המס 2012 וגם בשנת המס 2017. בימים 31/5/18 וביום 3/6/18 העביר האיש לאחיו 60,000 ₪ מתוך **קרן השתלמות שפדה**. טענתו לפיה בתוך סכום זה נכללה הלוואה נוספת שנתן לו האח לא נתמכה בראיות. נמצא כי היה מקום להשיב לאח 50,000 ₪ (בגין ההלוואה בגובה 48,000 ₪ בצירוף הצמדה), אך 10,000 ₪ שהועברו שייכים לקופה המשותפת. לפיכך על האיש להעביר לאשה מחצית הסכום בגובה 5,000 ₪.

29. **באשר לכספים שבחשבונות הבנק**, על פי תצהיר הרכוש של האיש, בחשבונו בבנק אוצר החייל ביום 13.6.18 היתה יתרת זכות בגובה 13,419 ₪ בחשבון הבנק המשותף באותו מועד, עמדה יתרת הזכות לאותו מועד על 4 ₪. לפיכך על האיש להשיב לאשה מחצית היתרה בחשבון הבנק היינו 6,700 ₪.

30. **בסיכום ביניים:** נמצא כי ביחס לכספים על האשה להשיב לאיש בגין שתי ההלוואות סכום של 37,363 ₪, בעוד על האיש להשיב לאשה בגין יתרת קרן ההשתלמות ויתרת חשבון הבנק 11,700 ₪. ההפרש, איפוא, עומד על 25,663 ₪ אותם על האשה להשיב לאיש. סכום זה, בצירוף הפרשי הצמדה, יועמד על 27,000 ₪.

31. **באשר למשכנתא**, טענתו של האיש בעניין קיזוז הפרש המזונות, תתברר בהליך המזונות. באשר לרכיב ההוני, עקרונית אמנם היה על כל אחד מהצדדים לשלם 1,600 ₪ לבנק למשכנתאות. מעשית האיש שילם את מלוא הסכום לבנק למשכנתאות, היינו גם את חלקנה של האשה. מנגד, היה עליו להעביר אליה 1,600 ₪ עבור מזונות הקטין. נמצא כי עד כדי סכום של 1,600 ₪, תשלום המזונות מקזז את חלקה של האשה בתשלום כלפי הבנק.

32. **באשר לזכויות שנצברו ממקום העבודה**, ע"פ חוות דעת האקטואר מיום 15/12/19 בשלב זה אין זכויות נזילות. זכויותיו העתידיות של האיש עומדות על סכום מהוון של 110,755

ש. אין מחלוקת כי האשה זכאית לקבל מחצית הזכויות במועד גמילתן ואין מקום לחייב את האיש לקזז סכומים אלה קודם לכן. באשר לזכות הערטילאית לפנסיית גישור, האקטואר בעדותו הבהיר כי מדובר בעניין רעיוני בלבד, ומכל מקום אין מדובר בזכות שנצברה במהלך החיים המשותפים (עמ' 22-23 לפרוטוקול).

33. **באשר למועד הקרע**, בדיון מיום 10/2/19 ניתנה החלטה לפיה מועד הקרע חל ביום 13/6/18, מועד יציאת האיש מהבית מכח צו ההגנה. איש מהצדדים לא השיג על החלטה זו. על יסוד מועד זה אף נקבעו יתרות ההלוואות המשותפות, גם מטעמו של האיש. הצדדים לא הפנו למומחה כל שאלה לגבי אופן התחשיב במידה ומועד הקרע הוא שונה, ודי בכלל הטעמים הללו כדי להוביל למסקנה כי אין מקום לשנות ההחלטה שניתנה בעניין זה.

עקרון סופיות הדיון בין בעלי דין בכלל ובין בני משפחה בפרט, מקבל משנה תוקף בתקנה 2 לתקנות בית המשפט לענייני משפחה (סדרי דין), תשפ"א – 2020 וזה המקום ליישמה.

34. לאור האמור לעיל, התוצאה היא כדלקמן:

א. השמאי יערוך חוות דעת עדכנית ביחס לדירת המגורים, אשר תוגש תוך 45 יום. האיש ישלם את שכר הטרחה ומחציתו תקוזז מן החלק שעליו לשלם לאשה.

ב. האיש רשאי לרכוש חלקה של האשה בדירה תמורת מחצית ההפרש בין שווי הדירה לפי חוות הדעת העדכנית לבין יתרת המשכנתא לסילוק במועד התשלום בפועל, ובקזוז סכום בגובה 27,000 ₪, כאמור לעיל. התשלום יבוצע תוך 30 יום.

ג. היה ולא ירכוש הדירה כאמור, תועמד הדירה למכירה למרבה במחיר, והתמורה בניכוי יתרת המשכנתא תחולק בין הצדדים שווה בשווה, כאשר מחלקה של האשה יקוזזו 27,000 ₪ לטובת האיש.

ד. בנוסף, תקבל האשה מחצית הזכויות שצבר האיש במקום עבודתו בתקופת החיים המשותפים מיום הנישואין ועד מועד הקרע ביום 13/6/18. לשם כך, ייחתמו הפסיקתאות אשר צורפו לחוות דעת המומחה.

חלק ב' - תביעת האיש לדמי שימוש ראויים

עיקרי טענות האיש:

35. בכתב התביעה עתר לחייב האשה בתשלום 2,000 ₪ לחודש כדמי שימוש ראויים בדירה, החל ביום 10/6/18 ועד פינויה בפועל. טען כי עקב נשללה ממנו הזכות לעשות שימוש הוגן בדירתו ובזכותו הקניינית. מבקש לחייבה בתשלום ממועד הרחקתו מהבית בשל תלונתה הכוזבת מיום 10/6/18. באשר לסכום, צירף פרסומים מאתר "יד 2" לפיהם שכר הדירה הממוצע בגין דירות מסוג זה עומד על 4,000 ₪ לחודש.
36. בסיכומיו, טען כי חשש לשוב לביתו שמא תבדה האשה מליבה סיפור חדש אודות אלימות לכאורה. הואיל ומשרת בצבא קבע לא יכול היה להסתכן ולסכן קידומו המקצועי. לא היתה לו אפשרות ריאלית לשוב להתגורר בדירה כל עוד האשה נמצאת בה, מה גם שמדובר בדירה בת 3 חדרים מתוכם חדר שינה אחד להורים.
37. עוד מוסיף שהפסיכולוגית המשפחתית שוחחה עימו בעניין ומדבריה הבין כי רצוי שלא ישוב לביתו, על מנת שלא לזמן מתחים מיותרים.
38. חזר וטען שלא היתה כל אלימות כלפי האשה ולא היתה סיבה מלכתחילה להרחיקו מהבית.

עיקרי טענות האשה:

39. בכתב ההגנה טענה האשה כי האיש בחר מיוזמתו לעזוב, לא ביקש לשוב לדירת המגורים, לא רצה לגור בה ואף וויתר על זכות מגוריו מרצונו החופשי.
40. בסיכומיה הכחישה טענותיו בעניין תלונת השווא, חזרה וציינה כי בחלוף המועד שנקבע בצו ההגנה בחר שלא לחזור אל הבית. עוד טוענת כי לא ביקש מהשמאי להעריך גם את גובה דמי השכירות.
41. בנוסף טענה כי מעולם לא הערימה קשיים לעצם פירוק השיתוף. כל שביקשה הוא לברר בצוותא חדא את כלל העניינים הספייים, לרבות טענותיו לגבי הסכומים שיש לקזז.
42. עוד טענה כי לא ניתן להפוך אותה ל"שוכרת בעל כורחה" ואין לחייבה בתשלום כלשהו.
43. באשר לסכום, לחלופי חילופין טענה כי פרסומים מאתר "יד 2" אינם מהווים אסמכתא. משעה שהאיש לא הפנה למומחה שאלות בעניין זה, אין מקום לקבל טענותיו.

דיון והכרעה בעניין דמי השימוש:

44. כידוע, הזכאות לקבלת דמי שימוש מותנית, בראש ובראשונה בדרישה להתגורר בדירת המגורים מושא התובענה. ר' ע"א 1492/90 זרקא נ' פארס (נבו, 20/1/93). עוד נקבע בפסיקה כי כאשר בעל דין משהה יתר על המידה מכירתו של נכס, הדבר עשוי להקים זכאות אצל בעל הדין שמנגד לקבלת דמי שימוש ראויים. ר' בע"מ 9881/05 פלוני נ' פלוני (נבו, 9.4.2006) מאת כב' השופט רובינשטיין.

45. **בעניין שלפנינו**, האיש הודה בעדותו כי על אף שחלפו 60 יום מהסכמתו לא לשוב הביתה, בחר מיוזמתו שלא לשוב, ואלה דבריו (עמ' 27 שורות 32-28 ו-עמ' 28 שורות 1-13):

- ש. **למה אתה סירבת להיכנס לדירת מגורי הצדדים אחרי שצו ההגנה הסתיים?**
ת. פחדתי. פעמיים הוגשו נגדי תלונות שקריות במשטרה. הייתי 2 לילות במשטרה באזיקים והיו לזה השלכות, קיבלתי צו איסור נשיאת נשק שמאוד פגע בי, פחדתי שאם אחזור, עוד הפעם תוגש נגדי תלונת שווא למשטרה כמו שהוכחתי שהייתה תלונת שווא ובגלל זה לא חזרתי. זאת למרות שזה מאוד הפריע לי.
- ש. **איך הוכחת שהתלונה הייתה תלונת שווא? הרי במסגרת הדיון לצו הגנה, מבלי להודות הסכמת, לא עמדת על זה שהצו יבוצע לאחר חקירה וגם לא ניסית לחזור לדירה ולבדוק מה קורה, פשוט העדפת לא לגור במשך שנים בדירה?**
ת. אחרי שנגמר צו ההרחקה, היינו בטיפול גם עם עדנה מן שהיא תמכה גם במשבר עם הילד. כשהגענו לשלב שאני כבר יכול לחזור הביתה, עדנה אמרה לי שאנה התקשרה ומאוד חששה מזה שאחזור וביקשה שעדנה תגיד לי שהיא מבקשת שלא אחזור. זה העלה את החששות שלי, שאם אחזור זה יבעיר את הלהבות והיא עוד הפעם תגיש תלונת שווא.
- ש. **כלומר לא לחזור הביתה היה כתוצאה מחשיבה שלך?**
ת. לא, גם מאיום מעשי ולא רק חשיבה שלי. הייתי מועמד לקבל דרגת סגן אלוף וכל איסור נשיאת הנשק פגע בי קשות בעבודה.

כאשר נשאלה האשה לעניין פנייתה לעדנה מן השיבה (עמ' 37 לפרוטוקול):

ש. **מתי אמרת לעדנה מן שאת לא רוצה שהוא יחזור הביתה, מתי ביקשת מעדנה לדבר אתו?**
ת. אני לא ביקשתי ממנה את זה, ביקשתי עצה. שאלתי האם זה יהיה התעללות בילדים כשהם רואים אלימות לנגד עיניהם, במיוחד שזה לא רק הוא שהתעלל בי והעליב אותי, לא, כל המשפחה שלו הייתה מגיעה והיו מתעללים ומבזים אותי.

46. נמצא כי האיש לא הוכיח שמדובר בתלונת שווא ואף הודה כי העדיף שלא לשוב לביתו. אין חולק אף כי האשה אף היתה מטופלת במרכז למניעת אלימות במשפחה מאז דצמבר 2017. אין בכך כדי להוכיח כיצד התנהג האיש, אך יש בכך כדי להכביד על טענתו כי מדובר בתלונת שווא.

47. עוד נמצא כי האיש הציע מתחילת ההליכים לרכוש חלקה של האשה בדירה ובכך להביא לפירוק השיתוף בדירה, אך מנגד הסכים לברר בצוותא חדא את כלל הטענות בעניין הרכוש, לרבות בעניין החזר ההלוואות שנטל. במצב דברים זה, אין מקום לקבל התובענה. משכך פני הדברים, אין גם טעם לדון שבאלת גובה דמי השכירות הראויים.

48. לאור כל האמור לעיל, התובענה לדמי שימוש ראויים נדחית.

חלק ג' - תביעת המזונות:

עיקרי טענות האם:

49. בכתב התביעה טענה כי השתכרה בממוצע 6,000 ₪ לחודש. עוד טענה כי האב מהנדס בדרגת רב סרן בקבע, אשר השתכר כ- 14,000 ₪. במועד הגשת התובענה התגוררו בדירה בבעלותם (כאשר החזר המשכנתא עמד על 3,200 ₪ לחודש). בתביעתה העמידה המזונות על 3,297 ₪.

50. בסיכומיה טענה לפערים בהכנסות. האיש משתכר בממוצע 14,795 ₪ בעוד היא מקבלת מהמל"ל 5,000 ₪.

51. עוד טענה כי בשלב זה האב אינו נושא בתשלום מזונות הקטין למעט תשלומי המשכנתא, אלא משתתף במחצית הוצאות חינוך ורופאה חריגות, כאשר מאז דיון ההוכחות מערים קשיים ביחס להשתתפותו במחצית הוצאות חריגות.

52. מודה כי בבעלותה דירה באוקראינה, עוד טרם נישואי הצדדים שאינה מהווה חלק מרכוש המשותף, אך הדירה אינה מושכרת ואינה מניבה פירות. שוויה כ- 12,000 דולר ארה"ב.

53. עוד טוענת כי נוכח השתייכותם הדתית החיוב במזונות ע"פ החוק וההלכה כפי שנקבעה בבע"מ 919/15 אינה רלוונטית.

54. באשר לאב, טוענת כי חי עם בת זוג בדירה בת 4 חדרים כאשר הקטין מצוי אצלו מחצית מהזמן בלבד.

55. לשיטתה, הכנסתו הפנויה עומדת על כ- 10,296 ₪ לעומת הכנסתה הפנויה אשר אינה עולה על 1,500 ₪ בלבד. היקף הכנסתו הפנויה 87% בעוד היקף הכנסתה הפנויה 13%. בשים לב לחלוקת זמני השהות, יש לחייבו לשאת ב- 70% מצורכי הקטין.

עיקרי טענות האב:

56. בכתב הגנתו טען כי נושא ישירות במזונות הקטין בעת שהותו עימו, מחצית מהזמן.
57. עוד ביקש להתחשב בכך שפורע חובות משותפים בסכומי עתק שמקורן בהתנהלות כלכלית פרועה, לטענתו, של האם.
58. טען כי משתכר 10,948 ₪ לחודש נטו. עוד טען כי התלונות שהגישה נגדו בולמות את השיפור בתנאי העסקתו, כך צה"ל מעכב את זכותו לקבלת "מימון ליסינג" שכן לטענת מצ"ח טרם התקבל אישור שלא מתקיים נגדו הליך פלילי.
59. מעריך הוצאותיו האישיות בסך 1,000 ₪ בשל כך שזכאי לארוחות בבסיס הצבאי.
60. באשר למדורו, במועד הגשת כתב ההגנה התגורר בבית הוריו אך בהמשך עבר להתגורר עם בת זוגו בדירה תמורתה נדרש לשלם 4,000 ₪ לחודש. לפיכך מקובל עליו כי חלקו בדמי המדור הם מחצית בסך 2,000 ₪ בלבד.
61. באשר להכנסותיה של האם, טוען כי בעלת עסק עצמאי בתחום התיירות ועובדת מהבית. בנוסף, מקבלת קצבאות מן המוסד לביטוח לאומי מבלי להבהיר פשרן ואף מבלי להבהיר פשר ההפקדות בחשבונה.
62. עוד טען כי דירתה של האשה באוקראינה, מושכרת עבורה ועבור אימה תמורת סכום משוער בגובה 900 ₪ לחודש. אין זה סביר כי הדירה עומדת ריקה.
63. עוד טען כי מאז מועד הקרע נשא במזונותיו הזמניים של הקטין בסך 1,600 ₪ לחודש, כאשר בפועל שילם מלוא החזרי המשכנתא בגובה 3,200 ₪ לחודש.
64. טען כי הלכת בע"מ 919/15 כן חלה בענייננו. הואיל והלכה זו ממילא משווה את מצבו של הקטין לאב יהודי למצבו של קטין לאב שאינו יהודי ומטילה אחריות שווה על ההורים, בהתאם ליחס הכנסותיהם, אין לשיטתו משמעות להבחנה שעורכת האשה.
65. טען כי הואיל והאם מספקת מדור גם לביתה הנוספת יש לקבוע כי חלקו של הקטין עומד על 20%, כך שחלקה של האם עומד על 2,400 ₪ (60% מסך של 4,000 ₪).
66. לשיטתו, הכנסתו הפנויה עומדת על 10,327 ₪ לחודש, בעוד הכנסתה הפנויה של האם עומדת על 3,925 ₪ לחודש. לפיכך סביר כי היחס בין הכנסותיהם הפנויות עומד על 72% כלפיו לעומת 28% כלפי האם.

67. לפיכך ועל פי "מודל ששת השלבים" מבקש להעמיד דמי המזונות לקטין על 1,292 ₪ לחודש, כמפורט בגליון האקסל שצירף לסיכומיו.
68. נוכח קשיי התקשורת בין ההורים מבקש לקבוע שכל אחד יישא במחצית הוצאות רפואה וחינוך חריגות, תוך העדפה לביצוע תשלום ישירות לנותן השירות.
69. כן מבקש בסיכומיו לחייב האשה להשיב לו ההפרשים בין דמי המזונות הזמניים השוטפים ששילם ממועד הקרע לבין הסכום שייפסק.

דיון והכרעה בעניין המזונות:

70. בעניין שלפנינו האב יהודה אך האם אינה יהודיה והאב יהודי ולכן יפסקו מזונות הקטין על פי החוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 (להלן: "חוק המזונות"), הקובע:

3". (א) אדם חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן-זוג לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלה.

(ב) אדם שאינו חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן-זוג לפי הוראות הדין האישי החל עליו, או שלא חל עליו דין אישי, חייב במזונותיהם, והוראות חוק זה יחולו על מזונות אלה".

א3. (א) אביו ואימו של קטין חייבים במזונותיו

(ב) בלי להתחשב בעובדה בידי מי מוחזק קטין יחולו המזונות על הוריו בשיעור יחסי להכנסותיהם מכל מקור שהוא"

71. שאלת אופן חיוב ההורים במזונות ילדים נטולי דין אישי, לרבות שאלת תחולת העקרונות אשר נקבעו בבע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית (נבו, 19.7.17) התעוררה בפסיקה מספר פעמים.

ניתוח הרציונל אשר ביסוד בע"מ 919/15 מוביל למסקנה כי יש לבצע האחדה של דיני המזונות ביחס לכלל הילדים, ללא קשר לשאלת תחולתו של דין אישי לגביהם או העדרו. ר' לעניין זה תלה"מ 49131-01-20 י.ס. נ' ג.ט. (נבו, 22/2/21) מאת כב' השופט שני.

זאת ועוד, העקרונות אשר נקבעו בסעיף 3א לחוק האמור, תואמים במלואם את אלה שנקבעו בבע"מ 919/15. בס"ק (א) נקבע העקרון לפיו שני ההורים חבים במזונות הקטין, וזאת בדומה לחיוב מדין צדקה בדין האישי היהודי.

בס"ק (ב) סיפא נקבע העקרון לפיו היקף החיוב יחול בשיעור יחסי להכנסות הצדדים מכל מקור, היינו הכנסה מעבודה ורכוש גם יחד.

בס"ק (ב) רישא אמנם נקבע כי אין להתחשב בשאלה בידי מי מוחזק הקטין, אך ברור כי עקרון זה מתייחס לעניין המשמורת בלבד, מונח אשר מידת הרלוונטיות שלו פוחתת והולכת. מאליו מובן כי חלוקת זמני השהות רלוונטית, במיוחד כאשר מדובר בקטין המקיים זמני שהות רחבים על כל אחד מההורים, קל וחומר כאשר מדובר בחלוקה שווה של זמני השהות, בדומה לעניין שלפנינו.

72. נמצא, איפוא כי עקרונות בבע"מ 919/15 חלים גם על קטין שהוא נטול דין אישי.

73. הפסיקה פירשה את הכללים שנקבעו בבע"מ 919/15 באופן בו על הערכאה הדיונית לקבוע ממצאים עובדתיים ביחס לפרמטרים הבאים:

- א. הערכת וקביעת צרכי הילדים לפי רמת החיים שהורגלו בה ערב הפירוד (צרכים תלויי שהות כגון מדור והחזקתו, צרכים שאינם תלויי שהות וצרכים חריגים).
- ב. היכולות הכלכליות של ההורים (הכנסותיהם הפנויות של ההורים מכלל המקורות שלרשותם, לרבות שכר מעבודה ורכוש, בניכוי הוצאות מדור ומחיה).
- ג. קביעת יחסיות ביכולת הכלכלית של ההורים זה מול זה.
- ד. חלוקת זמני שהות בפועל (שקלול הוצאות תלויות שהות ביחס היכולת הכלכלית של שני ההורים וקביעת גובה החיוב בהתאם).

74. עוד נפסק כי אופן הקביעה עצמו ייעשה על פי נסיבותיה של כל משפחה, ולא על פי נוסחאות אריתמטיות נוקשות. הדבר נקבע בבע"מ 919/15 (שם) ובשורת פסקי דין נוספים:

ר' דברי כב' השופטת לוין בעמ"ש (ב"ש) 67723-10-18 פלוני נ' פלונית (נבו, 2.6.19) וכן פסיקת כב' השופטת שבח בבע"מ (מרכז) 32172-11-17 ש' נ' ש' (נבו, 10.1.19).

להלן יובאו הנתונים הצריכים לעניין במקרה שלפנינו, כפי שעולים מן העדויות.

75. מצבה הכלכלי של האם:

האם היא מנהלת חשבונות על פי השכלתה והכשרתה, עניין המוסכם על הצדדים.

עד חודש מרץ 2020 כמנהלת חשבוניות במשרה מלאה והשתכרה 6,500 ₪ לחודש נטו, כעולה מתלושי השכר אשר צורפו לכתב התביעה ואף מהרצאת הפרטים אשר הוגשה לקראת ישיבת ההוכחות.

בדפי הבנק שצירפה להרצאת הפרטים נמצאו הפקדות נוספות, חלקן במט"ח וחלקן בש"ח, בסכום ממוצע של כ- 1,500 ₪ לחודש, כפי שיפורט להלן:

בחודש 11/19 הפקדת מט"ח בגובה 2,116 ₪ ;

בחודש 9/19 הפקדת מט"ח והעברה באינטרנט בסך 4,719 ₪ ;

בחודש 8/19 הפקדת מט"ח בגובה 3,452 ₪ ;

בחודש 7/19 הפקדת מזומן בסך 400 ₪ ;

בחודש 6/19 הפקדת מזומן בסך 2,000 ₪ ;

בחודש 5/19 הפקדת מזומן בסך 1,600 ₪ ;

בחודש 4/19 הפקדת מזומן בסך 1,200 ₪ ;

בחודש 12/18 הפקדת מזומן בגובה 2,367 ₪ ;

בחודש 10/18 העברות מט"ח בגובה 5,515 ₪ ;

בחודש 8/18 הפקדת מט"ח בגובה 1,546 ₪

בחודש 6/18 הפקדת מט"ח בגובה 1,631 ₪.

הפקדות אלה מסתכמות בכ- 27,000 ₪ למשך 18 חדשים. הממוצע הוא 1,500 ₪ לחודש. ההפקדות בגובה 2,000 ₪ לחודש מאת המוסד לביטוח לאומי בגין מזונות ביתה הנוספת, אינן קשורות לעניין זה ואינן בגדר הכנסה נוספת.

נמצא כי עד חודש מרץ 2020 הכנסתה של האם עמדה לכל הפחות על כ- 8,000 ₪ לחודש.

במרץ 2020 החלה האם לקבל קצבת הבטחת הכנסה בסך 5,000 ₪ לחודש כפי שהעידה (עמ' 33 שורה 17) וכפי שעולה מהרצאת הפרטים שהגישה.

בחקירתה הנגדית הודתה כי באוגוסט ובספטמבר 2020 ערכה מאזן שנתי עבור חברת משאבי אנוש תמורת 1,121 ₪ (עמ' 37 שורה 4-17), לטענתה באופן חד פעמי. ואולם, העבר מלמד כי יש ביכלתה להכניס מדי חודש סכומים גבוהים יותר. הואיל וזמנה בידה, יש להניח כי פנויה לייצר לעצמה הכנסה נוספת מעבודות הנהלת חשבוניות בגובה כ- 2,500 ₪ לחודש.

באשר לדירה באוקראינה, גם אם שוויה 12,000 דולר, וגם אם עד כה טרם השכירה אותה בשל כך שנמצאת בניהול אימה (כפי שטענה), ראוי כי תעשה כן. הואיל ומדובר בדירה הנמצאת בבעלותה, יש ביכלתה להשכיר דירה זו או למכור אותה, כך שביתתה תוכל ספק לעצמה הכנסה נוספת בגובה 500 ₪ לחודש.

לאור דברים ובשים לב להכנסותיה טרם פתיחת ההליך, ניתן להסיק לגבי האם כי פוטנציאל הכנסותיה משכר ומרכוש עומד על כ- 8,000 ₪ לחודש.

הוצאותיה בגין המדור (כפי שיפורט בהרחבה בפרק המזונות) עומדות על 3,200 ₪ לחודש, הוצאות אחזקת המדור על 1,300 ₪ לחודש, כך שהסכום הכולל הוא 4,500 ₪ לחודש. בעניין זה נפסק זה מכבר כי יש להביא בחשבון את כלל הוצאות המדור. הוצאות המחיה הבסיסיות שלה יועמדו על 2,000 ₪ לחודש. נמצא כי סך הוצאותיה כ- 6,500 ₪ לחודש. מכאן כי הכנסתה הפנויה עומדת על 1,500 ₪ לחודש.

76. מצבו הכלכלי של האב:

האב הוא מהנדס בדרגת רס"ן בצה"ל. ממוצע שכרו לחודשים 5/19-4/20 לפי הרצאת הפרטים עומד על 13,880 ₪ נטו לחודש.

באשר להוצאות המדור של האב, הואיל ומתגורר עם בת זוגו בדירה עבודה נדרש לשלם 4,000 ₪ לחודש, הוצאות המדור עבורו יועמדו על 2,000 ₪ לחודש.

הוצאותיו האישיות יועמדו על 1,000 ₪ לחודש, הואיל ואת ארוחותיו מקבל בבסיס בו הוא משרת כקצין, כפי שהודה בסיכומיו. נמצא כי סך הוצאותיו עומד על 3,000 ₪ לחודש.

מכאן כי הכנסתו הפנויה עומדת על 10,800 ₪ לחודש.

77. זמני שהות של הקטין עם הוריו:

כאמור, מדובר בחלוקה שווה של זמני השהות: בימים ראשון ושני נמצא הילד עם אימו, בימים שלישי ורביעי נמצא הילד עם אביו ובסופי שבוע (מיום חמישי ועד מוצ"ש) נמצא הילד עם כל אחד מהוריו לסירוגין. כך גם לגבי החגים והחופשות.

78. היקף החיוב במזונות:

לאור הנתונים דלעיל בעניין ההכנסות הפנויות, היינו 10,880 ₪ לאב לעומת 1,500 ₪ לאם, החלק היחסי הוא היינו 88% לאב לעומת 12% לאם. הואיל והקטין נמצא מחצית הזמן אצל כל אחד מן ההורים, המשמעות היא כי כל אחד מהם להשתתף באופן יחסי בהוצאות הקטין כאשר נמצא אצל משנהו. בשכלול הדברים ובשים לב לפער בין ההוצאות שהן תלויות שהות לבין אלה שאינן תלויות שהות, נמצא כי יש לחייב את האב לשאת ב- 70% מצרכי הקטין כאשר נמצא אצל אימו.

79. צרכי הקטין:

צרכי המחיה של הקטין, לרבות בגין מזון, ביגוד, הנעלה, בריאות ונסיעות יועמדו כמקובל על 1,600 ₪ לחודש. ר' עמ"ש (ת"א) 46291-01-16 פלוני נ' פלונית (נבו, 09.10.17). צרכים אלה הם תלויי שהות, כך שכל אחד מההורים מוציא עבור הקטין 800 ₪ לחודש.

הוצאות החינוך של הקטין עומדות על כ- 200 ₪ לחודש בגין תשלומים קבועים לבית הספר וכן צהרון שעלותו 480 ₪ לחודש. בנוסף השתתף הקטין בחוג קרטה שעלותו 220 ₪ לחודש ושיעורים פרטיים באנגלית שעלותם כ- 180 ₪ לחודש. צרכים אלה אינם תלויי שהות, אם כי מכאן והלאה ניתן לשלם ישירות למסגרות.

הוצאות המדור של הקטין, אשר לעת הזו מתגורר עם אימו, נגזרות מתשלום המשכנתא החדשי העומד על 3,200 ₪ לחודש. הוצאות אחזקת המדור, לרבות בגין מים, גז, חשמל וארנונה, על פי הנתונים שבהוצאת הפרטים המצורפת לכתב התביעה, עומדות על 1,300 ₪ לחודש ומכאן כי הסכום הכולל עומד על 4,500 ₪ לחודש. הואיל ובדירה נמצאת גם ביתה הגדולה יותר של האם, חלקו של הקטין עומד על 20%, שהם 900 ₪ לחודש. צרכים אלה, רובם ככולם, אינם תלויי שהות.

80. **בסיכום כולל**, הוצאות הקטין אצל האם עומדות על 2,580 ₪ לחודש. שיעור חלקו של האב בשיעור 70%, היינו 1,800 ₪ לחודש.

באשר לתקופה שממועד פתיחת ההליכים ועד כה, הואיל ובפועל העביר 1,600 ₪ לחודש, עליו להעביר היתרה בגובה 200 ₪ לחודש. בשים לב למועד פתיחת ההליכים, מדובר ב- 40 חדשים, כך שהסכום הכולל הוא 8,000 ₪.

באשר לתקופה שממועד מכירת הדירה ואילך, בהנחה כי דמי המדור ואחזקתו אצל האם יעמדו על סכומים דומים, יהיה על האב לשלם 1,800 ₪ לחודש וכן החלק היחסי בהוצאות החינוך והבריאות החריגות.

81. **לאור דברים אלה, התוצאה היא כדלקמן:**

א. בגין התקופה שממועד פתיחת ההליכים מכירת הדירה, שולמו דמי המזונות באמצעות תשלומי המשכנתא ועל האב להוסיף 6,000 ₪.

ב. בגין התקופה שמהיום ועד מכירת הדירה, ימשיך האב לשלם 3,200 ₪ לבנק למשכנתאות, ויוסיף 200 ₪ לחודש.

ג. בגין התקופה שממועד מכירת הדירה ואילך, ישלם 1,800 ₪ לחודש, כל עוד הקטין משולב בצהרון. בהעדר צהרון, ישלם 1,500 ₪ לחודש.

ד. התשלומים יישאו הפרשי הצמדה למדד שפורסם ביום 15.6.21 אשר יעודכן אחת לשלושה חדשים ללא חיוב רטרואקטיבי. תשלומים שלא יבוצעו כסדרם יישאו ריבית נוסף על הפרשי ההצמדה.

ה. הוצאות חינוך נוספות, כגון חוג שנתי, קייטנה שנתית ושיעורים פרטיים לפי המלצת המורה, וכן הוצאות בריאות שאינן ממומנות על ידי קופת החולים ומומלצות על ידי הרופא המטפל, ישולמו באופן בו האב יישא ב- 70% והאם תישא ב- 30%, ישירות לגורם המטפל. דרישת התשלום תועבר תוך 30 יום ממועד ביצועה, לכל המאוחר.

ו. קצבת הילדים מטעם המוסד לביטוח לאומי תועבר לאם לצרכי דמי כיס לקטין;

ז. הסכומים דלעיל יחולו כל עוד זמני השהות מתקיימים כסדרם.

סוף דבר, נפסק כדלקמן:

- א. תביעת הרכוש בתלה"מ 38610-11-18 מתקבלת בחלקה, כאמור בסעיף 34 לעיל.
- ב. התביעה לדמי שימוש ראויים בתלה"מ 38637-11-18 נדחית, כאמור בסעיף 48 לעיל.
- ג. תביעת המזונות בתלה"מ 57199-05-18 מתקבלת בחלקה, כאמור בסעיף 81 לעיל.
- ד. הסכומים בעניין הרכוש ובעניין המזונות ניתנים לקיזוז בעת רכישת הדירה על ידי האיש.
- ה. ההורים יקפידו לקיים זמני השהות כסדרם, תוך ניהול תקשורת מכבדת.
- ו. באשר להוצאות, הואיל והטענות נתקבלו בחלקן ונדחו בחלקן, אין צו להוצאות.

בכך מסתיים בירור ההליכים ולכן ייסגרו שלושת התיקים.
המזכירות מתבקשת לנתב פסק הדין לכלל ההליכים ולהמציאו לב"כ הצדדים.
פסק הדין ניתן לפרסום ללא פרטים מזהים.

ניתן היום, ט"ו חשוון תשפ"ב, 21 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.

ענת אלפסי, שופטת